

Polven magneettikuvaus yli 50-vuotiailla ilman selvää kliinistä kysymyksenasettelua on epäspesifinen

Uskomme tekniikan auttavaan voimaan kliinisten diagnoosien tekemisessä sai ensimmäisen kolauksen vuonna 2009, kun todettiin, ettei alaselän muutoksissa kohdentamattomasta magneettikuvauksesta ole juurikaan apua ja erilaisia kuvantamislöydöksiä on lähes yhtä paljon oireisilla ja oireettomilla potilailla (Chou R ym. *Lancet* 2009;373:463). Tämä on johtanut selän alueen kuvauksissa selkeään kysymyksenasetteluun: löytyykö esimerkiksi oikeasta L4/5-nikamavälistä välilevyn pullistuma, joka selittää potilaan oikean jalan neurologiset oireet. Tiukemmat selän kuvauskriteerit ovat parantaneet kuvantamistutkimusten osuutta ja kliinistä käyttökelpoisuutta.

Vastikään julkaistiin lähes samantyyppinen kriittinen analyysi polven magneettikuvauksista (Guerhazi A *BMJ* 2012;345:e5339). Yhdysvaltalaisessa Farminghamin kyläkohortista poimittiin 710 yli 50-vuotiasta miestä ja naista, joilla ei ollut vielä tavallisessa natiiviröntgenkuvauksessa todettu näkyvää nivelrikkoa (Kellgrenin ja Lawrencen luokka 0). Potilaat olivat keski-ikältään reilut 60 vuotta, ja 55 % heistä oli naisia. Tulos sopinee Suomenkin olosuhteissa hyödynnettäväksi. Potilaista 206:lla (29 %) oli ollut polvikipuja edellisen kuukau-

den aikana. Magneettikuvauksessa poikkeavia löydöksiä oli 89 %:lla (631:llä) ja näistä yleisimpiä olivat luupiikit (74 %), rustovauriot (69 %) ja luuytimen muutokset (52 %). Kaikkien magneettikuvauksilöydösten yleisyys kasvoi iän suhteen, mutta niiden määrä ei yllättäen korreloinut lainkaan painon tai niveloireiden kanssa. Muutoksia löytyi myös täysin oireetomilta 86–88 %:lta ja lähes saman verran eriasteista polvikipua potevilta (90–97 %).

Kyseessä on vasta ensimmäinen tutkimus, ja tuloksiin on suhtauduttava kriittisesti. Tutkimus on kuitenkin luotettavasti tehty ja suurella todennäköisyydellä suuntaa antava. Ikään-tyvän polvessa on niin paljon erilaisia kudosuutoksia, ettei kohdentamaton magneettikuvaus anna minkäänlaisia eväitä kliiniseen päätöksentekoon. Samansuuntaisia tuloksia on julkaistu jo aiemmin lievää nivelrikkoa sairastavista, joilta löytyi esimerkiksi polven nivelkierukan repeämiä yhtä paljon niin oireisilta kuin oireetomiltakin (32 % vs 23 %, Englund M ym. *N Engl J Med* 2008;359:1108). Tämä on johtanut nivelkierukkakirurgiassa aikaisempaa kriittisempään suhtautumiseen, varsinkin kun kierukan poistosta on yleensä enemmän haittaa kuin hyötyä. ■ PL